

HATÁRAINKON TÚL

Rangot és kitüntetést jelentett nagyenyedi diáknak lenni...

– Interjú Krizba Jenővel, a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium igazgatójával –

Amikor megérkeztem Enyedre, az álmos kisváros csendjét semmi sem zavarta... Az ódon kollégium, ahogy büszkén magasodik a város központjában, itt töltött ifjú éveimet juttatta eszembe. Jó volt újra látni a ismerős utcákat, a tornakertet, a sétateret, s felnézni az Órhegyre, ahol rengeteget barangoltunk vidáman, önfeledten, nem tudva még, hogy mi minden vár ránk az elkövetkező években... S bár az életünket mi magunk alakítjuk tettekkkel – jókkal vagy elhamarkodottakkal –, nem szabad elfeledkeznünk arról a azokról, akik kezdő lépéseinket vigyázták.

Amikor Krizba Jenő igazgató úrral beszélgettem (1994. június 25-én), éppen az érettségi vizsgák folytak, s közben készültek a népfőiskola záróelőadására is. Ezért történt meg – idő hiányában –, hogy a kollégium múltjáról keveset beszélgettünk. Ez az oka annak, hogy helyette én ismertetem röviden a közel négyszáz éves múltra visszatekintő iskola történetét.

Bethlen Gábor fejedelem fontosnak tartotta az ország anyagi és szellemi fejlődését, ezért 1622 májusában elérkezettnek látta az időt egy akadémia megalapítására, mely akadémia a külföldiekkel egyenrangú lenne tanult emberek képzésére. Az akadémia tervezettét és törvényeit már csak özvegények nyújthatták be 1630-ban. Utasításaival azonban a fejedelem évszázadokra meghatározta a kollégium szellemét, s megvetette a humanista nevelés alapjait. Bethlen Gábor nemcsak kollégiumot, hanem jelentős könyvtárat is szervezett, mely az idők folyamán állandóan gyarapodott, s a XVIII. század végére Erdély egyik legjelentősebb tudományos gyűjteménye lett.

A fejedelem gondolt a szegényekre is: 1624-ben törvényben biztosította, hogy a jobbágyok gyermekei is tanulhassanak, s mindenki felekezettől függetlenül.

A kollégiumban neves tanárok tanítottak, például Pápai Páriz Ferenc, Szigeti Gyula István, Szilágyi Péter, Áprily Lajos, Járai István; sok tanulója pedig később hírnevet szerzett, például Tótfalusi Kis Miklós, Aranka György, Barabás Miklós.

1820-tól évente megrendezték a Bethlen-ünnepségeket, amelyeken az egész kollégium ifúsága részt vett.

Az 1820–1830 években a kollégiumban fokozatosan áttértek a magyar nyelvű oktatásra (a latin helyett), bár ez akkor még nem volt rendszeres.

Az 1900-as években a kollégiumban elsők között vezették be a politechnikai jellegű oktatást (ettől függetlenül a kollégium kertjében még nyáron is dolgoztak azok, akiknek nem volt hova menniük; megélhetésük ezáltal biztosított volt).

A kollégiumban hagyományosan demokratikus szellem uralkodott – a diákok is beleszólhattak a kollégium életébe –, munkára és önállóságra neveltek; szeretetteljes, humanus légkör biztosította fejlődésüket, tehetségük kibontakozását, érvényesülésüket.¹

¹ Vita Zsigmond: Művelődés és népszolgálat. Kritérium Könyvkiadó, Bukarest, 1983.

- *Beszeljünk egy kicsit a múltról. Kérem, igazgató úr, mutassa be a kollégiumot.*

- Közismert az, hogy a Gyulafehérváron 1622-ben alapított kollégiumot egy virágzó korszak után a tatár-török dúlás miatt 1658-ban el kellett menekíteni onnan. Négy évig a diákok Kolozsvárott folytatták tanulmányaikat tanáraikkal, *Apáczai Csere János* igazgatásával, majd 1662-től *Apafi Mihály* rendelkezése alapján a kollégium Nagyenyedre került, s azóta folyamatosan itt működik. Persze a történelmi viharok, a nagy nehézségek, a tragikus események nem kerültek el ezt a békés, nyugalmas kis várost sem az elmúlt századok folyamán. Gondolok itt a Rákóczi-szabadságharcra, az 1848-as szabadságharcra, melyek alkalmával a kollégium is sokat szenvedett. 1704-ben teljesen tönkrement, leégett úgy, hogy kilátástalannak tűnt a további működtetése. Szerencsére minden korban voltak olyan emberek, akik segítettek, s céltudatosan kiálltak az iskolák ügye mellett, ennek köszönhetően ismét felépült. 1709-ben megkezdődött a kollégium átépítése, és az az egész XVIII. század folyamán egyre bővült. 1716-ban Angliában ugyanis gyűjtést szerveztek, s majd két évszázadon át abból az „angol pénzből” kapott segíélyeket a kollégium, s jórészt abból építették fel 1885 és 1889 között az új főépületet. A jelenlegi épületkomplexum majdnem olyan, mint száz évvel ezelőtt, belső és külső képe alig módosult.

Az idők folyamán a kollégium megtartotta akadémiai jellegét. Jogi fakultás, teológia és filozófia kar működött. Kiváló tanárok tanítottak itt, s a kollégiumból kikerült diákokból elismert emberek lettek. Egyesek visszakerültek tanárként az iskolába, mások másutt, Erdély más iskoláiban, egyházaiban végeztek munkájukat. 1856-tól helyet kapott az iskola falai között a tanítóképzés is, mely *Gáspár János* híres pedagógus irányításával került át Kolozsvárról Nagyenyedre.

1872-ben a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem megépítésével a mi kollégiumunk is – mondjuk úgy – szenvedett, mert oda kellett összpontosítani a felsőfokú oktatást. Áthelyezték a jogi fakultást, majd húsz évvel később a teológiát is elvitték Enyedről. Így 1895-ben az iskola felsőfokú jellege megszűnt. Megmaradt azonban a tanítóképzés, amely folyamatosan százhusz évig működött. Az itt tanító tanárok rendkívül alapos felkészültsége rangot adott az iskolának, s az itt tanuló diákoknak.

A legsúlyosabb fordulatot az iskola történetében az 1918 után bekövetkezett történelmi események hozták, mert a kollégium kikerült a magyar iskolaszervezetből, s beépült a román iskolastruktúrába. Ettől az időtől kezdve különösen fontos szerep hárult az iskolára: a magyar identitástudat megőrzése, mely mindig céltudatos törekvés volt.

- *Milyen érzés ilyen nagy múltú iskola igazgatójának lenni?*

- Számomra a hely nem szokatlan, hiszen nagyenyedi vagyok, itt nőttem fel, itt érettségiztem, innen indultam egyetemre, s ide tértem vissza. Pályám kezdetén ugyan tíz évig Székelykocsárdon tanítottam, innen kerültem vissza mint tanár 1985-ben. Ez nehezebb helyzet volt. Két évvel ezelőtt – 1992 szeptemberében – kaptam meg igazgatói kinevezésemet. Akkor már jól ismertem az iskola helyzetét, nehézségeit, mégis bátran vállaltam ezt a tisztséget, mert még nem tudatosult bennem az, hogy fiatalon (38 évesen) milyen fantasztikus nagy dolgot bíztak rám. Az idő teltével azonban rájöttem arra, hogy iskolánk kezd újból kimagasló szerepet betölteni – úgy, mint valamikor régen – mind Erdély, mind a magyarság művelődéstörténetében. A régi fény visszaállítása nem könnyű feladat. A Bethlen Gábor Kollégium arra tanította s tanítja diákjait, hogy legyenek szorgalmasak, becsü-

letesek, tisztességgel végezzék munkájukat, s legyenek büszkék arra, hogy egy ilyen nagy múltú intézményben tanulhatnak.

- Milyen szerepe van ma a kollégiumnak a magyar identitástudat megőrzésében?

Ez olyan természetes dolog nálunk, mint ahogyan az, hogy egy magyar családban magyar gyermek születik. Vannak román diákjaink is, akik magyarul tanulnak: vagy azért, mert vegyes házasságból származnak, vagy azért, mert olyan környezetben mozognak, amely által közelebb állnak a magyar nyelvhez, a magyar kultúrához. Ebben az iskolában minden nevel, ami itt van, s egy bizonyos szellemben nevel. Maga az épület is nemcsak a nevével, hanem a méreteivel is lenyűgöz, s árasztja a magyar kultúra légkörét. Ezt a románok is látják s elfogadják. Zárójelben jegyzem meg, hogy a forradalom előtt tizenkét évig ez is vegyes iskola volt, fele-fele arányban működtek itt magyar és román osztályok. Mutatja ezt az is, hogy 1989 után a román szülők elvitték innen gyermekeiket, minden erőszak és kényszer nélkül, mert belátták azt, hogy ez olyan magyar iskola, melynek több évszázados hagyományai vannak, s azt mondták, hogy ez maradjon is meg magyarnak.

- Milyen tradíciói vannak a kollégiumnak, és hogyan ápolják ezeket a hagyományokat?

- Vannak évente megismétlődő hagyományos rendezvényeink: ilyen ősszel a szüreti bál, tavasszal a tornavizsga, majd a kicsengetés, a vén diákok búcsúztatása a tornakertben, melyet idén sajnos elvert az eső. 1989 óta ismét van Mikulás, angyalvárás; a tél végén pedig álarcosbál.

A kollégiumi hagyományok, szabályok ma már nem olyan szigorúak, mint régen voltak; nincs az a szigorú nevelőnő, aki például lustrázott, s nem engedte, hogy hazamenjen, a hét végén kimenőt kapjon az, aki valamilyen vétséget követett el. Ez persze nem jelenti azt, hogy elnézzük a kihágásokat. Megvan a hagyományosan kötelező tanulási idő: öt órakeres csengetnek, s akkor megy mindenki szilenciumra (a szilencium a csend időszaka, ilyenkor mindenki tanul); este tízkor ismét megszólal a csengő, eljött a lefekvés ideje (most már persze van televíziónk, és lehet filmet is nézni). Az ebédelt most is konviktusnak hívják, ahol nagyon jó ételeket főznek, de ma már nem vonul énekszóval ebédelni a képző, mint az én időmben, s utána pedig a gimnázium. Ma már nem kell fát cipelni, s szemet kaparni s hordani, mert központi fűtés van. A mai diákoknak már sokkal könnyebb az életük.

- Van-e kapcsolata az iskolának az országban, a világban szétszóródott volt nagyenyedi diákokkal?

- A vén diákokkal - mi úgy nevezzük őket - állandó kapcsolatban vagyunk. Az itthon élőkkal persze sokkal egyszerűbb és közvetlenebb ez a kapcsolat; sokan eljönnek a tíz-, húsz-, harmincéves találkozókra. Külföldön élő vén diákok Németországból, Los Angelesből, Ausztráliából is eleget tesznek meghívásainknak, s nemcsak anyagi, hanem morális, szellemi segítséget is kapunk tőlük. Ezt jelzi az is, hogy kollégiumunk nemcsak a magyarságtudat és az identitás megtartásában játszott nagy szerepet, hanem abban is, hogy olyan közösségi embereket nevelt diákjaiból, akik mindenhol megállják a helyüket - gondoljunk csak *Kőrösi Csoma Sándorra* -, a közösségi ember mindig visszajön, mert itt formálódott azzá.

- Ez igaz, hiszen ma én is itt vagyok, volt évfolyamtársaimmal együtt. Érzik-e a visszatérő régi diákok a volt alma mater kisugárzását, jelent-e ma is valamit azoknak, akik különböző okok miatt csak ritkán tudnak visszatérni, az a tudat, hogy itt tanulhattak?

- Igen. Például éppen tavaly Ausztráliából érkezett egy vén diák a húszéves találkozóra. Ő a diktatúra idején hagyta el az országot egészségügyi okokból, s hosszú évekig nem jöhetett haza. Nagyon megrázó volt, amikor elmesélte azt, hogy a műtőasztalon élet-halál között fájdalomában az iskola jutott eszébe, s az osztálytársai, akiket olyan régen nem láthatott, s akikhez annyira visszavágyott.

- Milyen tagozatai vannak az iskolának? Működik-e ma képző a kollégiumban?

- 1979-ben önkényesen megszüntették az óvónő- és tanítóképzést, tehát a forradalom után valósággal vissza kellett hódítanunk. Így jelen pillanatban a negyedik évfolyamnál tartunk. Ennek a vonzásköre nagy az országban: Szatmártól Bukarestig, Csíkszeredától Nagyváradig mindenhol jönnek ide felvételizni, tanulni a gyermekek. Sajnos a mostani képzőben az oktatás nem éri el a húsz-harminc évvel ezelőtti színvonalat, mert a körülményeink nem megfelelőek, a tanárok közül többen elmentek, amikor a képzőt megszüntették. A jelenlegi képző öt éves, egy évvel több, mint a középiskola. Diákjaink óvónői és tanítói képesítést is kapnak. Ebben az évben összesen 1087 diákunk volt az első osztálytól a tizenkettedikig; ebből mintegy 600 a középiskolás. A kollégiumban 450 a bentlakók száma, eléggé zsúfolt körülmények között élnek, de nincs lehetőségünk a bővítésre.

- A hatvanas években működött itt tanítóképző főiskola is. Gondoltak-e az újraindítására?

- Igen. Már a jövő évi beiskolázási terv benyújtásakor csatoljuk hozzá ez irányú kérésünket. Különben a kollégium cím rangot is jelent; régi latin értelemben vett tartalma van: a középiskola és az egyetem közötti szintet jelenti. Fehér megyében három iskola nyerte el ezt a címet, köztük a mi iskolánk is.

- Hogyan látja igazgató úr a magyar nyelvű iskolák helyzetét ma Romániában?

- Szomorúan kell megállapítanunk, hogy négy év után még nem felel meg az elvárásainknak. Sokkal többet vártunk, sokkal többet akartunk; lehet, hogy keveset tettünk azért, hogy ez több és jobb legyen. A szomorú az, hogy kevesen számoltak azzal, hogy honnan, milyen mélyről indultunk 1990-ben.

- Milyen helyet foglal el a nagyenyedi kollégium a Romániában működő magyar nyelvű oktatásban?

- Nagyon nehéz volt 1990 után az alapos, gyökeres változtatást elindítani. A Bethlen Gábor Kollégium 1989 előtt a szó szoros értelmében halálra volt ítéltve; itt csak lézengtek a gyerekek, kevés volt a bennlakó. Jórészt fiatal, tapasztalatlan tanárok kerültek ide, de nem elegendő; nem volt megfelelő a tankönyvellátás, nem volt elégséges bűtorzat. Ezek komoly dolgok, melyek az oktatás tartalmára, színvonalára is hatottak. A jelenlegi magyar iskolák – köztük a miénk is – ma is ezekkel a kis, mások által rég megoldott problémákkal küszködnek. A székelység iskoláival – Csíkszereda, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy – szoros

kapcsolatot tartunk, ők kedvezőbb helyzetben vannak, mint mi. A jelenlegi gazdasági, társadalmi, politikai helyzetben rengeteg a tennivaló; még nem értük el azt a szintet, amelyet 1990-ben megálmodtunk, de remélem, hogy négy év múlva lesz itt minőség, tartalom; lesz itt ismét olyan generáció, amely bárhol megállja majd a helyét.

- A fő akadályt csak az anyagiakban látja?

- Alapvető az anyagi gond. Szerintem minden korban és mindig az anyagi helyzet, az anyagi jólét befolyásolja azt, hogy milyen szellemi élet zajlik. Ez érvényes a mai korra is. Az anyagi támogatást nem kimondottan az épület javítására, a bűtorzat korszerűsítésére értem, hanem a didaktikai eszközök (számítógépek, videók, sokszorosítók, tv-hálózat) bővítésére is, melyek segítségével javítani, korszerűsíteni lehet az oktatás minőségét, tartalmát, meg lehet változtatni a szemléletet. Hála a külföldi segélyezőknak, vannak számítógépeink, sokszorosítók – ezek teszik lehetővé többek között két diákújságunk megjelenését is –, de sajnos nincs például informatikai szakemberünk. Viszont két lelkes matematikatanárunk szabadidejét is feláldozva dolgozik ezen a szakterületen, ahogy tud.

- Nem lehetne az épület, a felszerelés, a technikai eszközök korszerűsítésére, illetve a javításokra egy alapítványt létrehozni?

- Az alapítvány gondolatát két hónappal ezelőtt vettem fel egy igazgatói gyűlésen. Sajnos ez nem irányozza elő az iskola anyagi megsegítését, hanem a tehetséges gyermekek gondozásával, irányításával foglalkozik majd. Az alapítvány törvényes beiktatása folyamatban van.

- Azt hiszem, ha az ország magyarsága előtt köztudottá tennék, hogy ennek a híres kollégiumnak a megsegítésére itt és most lenne szükség, sokan jelentkeznének. Hiszen sokan küzdenek a magyar iskolák létéért, megmaradásukért, a magyar nyelvű oktatás törvénybe iktatásért, azért, hogy mindenki anyanyelvén tanulhasson. Most kellene egy kicsit erre a segítségre buzdítani!

- Volt ilyen! 1989 előtt le akarták bontani ezt az iskolát, mint ahogy nagy történelmi értékekkel bíró más épületeket is eltüntettek a Föld színéről. Amikor megszabadultunk ettől a veszedelemtől, a kezdeti lendület idején voltak gyűjtések, és akkor sok kis lyukat betömtünk, de nagy javításokra sajnos nem futotta. 1991-ben és 92-ben mégis valamit elértünk: rendbe hoztuk a Kós Károly által tervezett épületet. A mai körülmények között azonban, amikor sok a munkanélküli, az infláció egyre nő, a mindennapi megélhetés is nehéz, nem tudom, hogy mennyire tudnának segíteni az emberek.

- Mit lehetne és mit kellene megváltoztatni az iskolában, ha majd megszületik az új tanügyi törvény? S ami még fontosabb, a kollégiumban uralkodó szellem megmaradhat-e a jövőben is?

- Azt nem mondhatnám, hogy a jelenlegi szellem kitűnő; sok a tennivaló ezen a téren. Formálódóban, kialakulófélben van az a fajta hangulat és munkaszellem, ami az iskola javát szolgálná. Nem mondhatom azt, hogy igazán meg vagyok elégedve, hogy minden nagyszerű, gondolok itt az anyagiakra és a szellemiekre egyaránt. Az új törvény sajnos nem sok jóval kecsegtet.

- *Ennek az iskolának a tanítóképző volt a lelke. Mi lesz vele az új tanügyi törvény beiktatása után?*

- Remélem, hogy még módosítani fogják a képviselők által már elfogadott törvényt új javaslatok alapján. Főleg a szakoktatásról van szó. Úgy gondolom, hogy a kisebbséget pozitív diszkriminációban kell részesíteni, mert csak ezáltal tudják őket hasznossá tenni az ország számára. Én úgy gondolom, hogy eljön az az idő, amikor megszűnik a torz gondolkodás, ami mindenkinek rossz: magyaroknak, románoknak egyaránt. Nagyon remélem, hogy így lesz.

- *Milyen segítséget kapnak itt a román értelmiségiektől?*

- Elmondhatom, hogy Enyeden eléggé meghitt a hangulat az értelmiségiek körében; toleráns szellem uralkodik a városban. A polgármester pozitívan értékeli az iskolánkban folyó tevékenységet. Enyed olyan közeg, amely mindenképpen használ egy egészséges szellemi élet kibontakozásának.

- *Van-e kapcsolata az itteni képzőnek a román nyelvű képzőkkel?*

- Nincs ilyen kapcsolatunk. Ez nem volt szokás, nem volt hagyomány, de nem elutasítandó egy ilyen lehetőség felvetése. Különböző szoros kapcsolatot csak a székelyudvarhelyi Benedek Elek Tanítóképzővel tartunk, de ősszel rendezni szeretnénk egy szélesebb körű tanítóképzői találkozót itt nálunk, ahol véleményét, tapasztalatát cserélnénk arról, hogy eddig mit értünk el, s mit szeretnénk tenni ezután. Ebben az iskolában mindig színvonalas munka folyt, s ezt szeretnénk majd visszavarázsolni!

- *Hogyan látja igazgató úr, melyik a fontosabb: az oktatás vagy a nevelés, esetleg a kettő együtt? Önök melyikre helyezik a hangsúlyt?*

- Itt újból csak a hagyományokra hivatkoznék. Mi eddig sem részesítettük előnyben egyik vagy másik funkciót, a jövőben sem fogjuk előnyben részesíteni valamelyiket a kettő közül. Teljes összhangot és teljes egységet jelent az oktatás és a nevelés. Emberré nevelni, becsületes emberré az itt tanuló diákokat, ez a fontos, s ez mindig egyszerre történt a tanítással, az ódon falak között. Mi igyekszünk úgy cselekedni, hogy mindenki megkapja mindazt, amire szüksége van. Tudást és becsületet egyaránt.

- *A Bethlen Kollégiumban mindig fontos szerepe volt a tehetséggondozásnak. Mit tesz ma ezért az iskola?*

- Sajnos ezen a téren a pedagógiánk most még gyerekcipőben jár. Nagyon kevés figyelmünk még erre, mert megszoktuk azt, hogy mindent, mindenkinek egyformán nyújtunk, és semmiféle kiválasztódás nem volt lehetséges. Kollégiumunk a jelenlegi helyzetben nem tud külön foglalkozni a tehetségekkel, szűkösek a lehetőségeink, most is még kilenc tanárra lenne szükségünk ahhoz, hogy normális körülmények között tudjon működni az iskola.

- *Hogyan viszonyul a kollégium a világnézetileg semleges oktatáshoz?*

- A forradalom után az iskolába visszakerült a vallás, amit több mint negyven évvel ezelőtt elzavartak. Nincs azonban olyan vallási kényszer, hogy mindenki csak református vallásoktatásban részesülhet, hanem bárki gyakorolhatja saját vallását. Első osztálytól nyolcadikig kötelező a vallásórán részt

venni; éppen olyan kötelező tárgy, mintha magyart tanulnának, matematikát vagy biológiát. Osztályismétlő maradhat az a gyerek, aki nem éri el ebből a tárgyból az elégséges osztályzatot.² Középiskolában már fakultatív jellegű a vallásoktatás, nem kötelező, de járhat az, aki akar. Különbösen az iskola és az egyház között jó a kapcsolat; tanít nálunk református, unitárius, katolikus, ortodox lelkész, sőt jelen vannak szekták tagjai is.

– Szeretnének új arculatot adni az iskolának? A főiskola újraindítására, a tehetséggondozásra, a korszerűsítésre gondolok elsősorban. Lát-e reményt ezekre?

– Mindenképpen. Sokat gondolkoztam azon, hogy milyen szempontból változtassunk, és azon is, hogy milyen új irányban indulhatna el az iskola. A dolog sürgős, s már ősszel meg kell tennünk az első lépéseket. Rendkívül fontosnak tartom a felsőfokú osztály beindítását, a tehetségek felfedezését, felkutatását, már a tíz-tizenegy éves gyerekeknél. Mi gyakorló elemi iskola és gyakorlóóvoda vagyunk, már ott elkezdődhet a kiszemelt tehetséges gyerekek irányítása. Ennek érdekében azonban szükség van a tanítók, tanárok fokozott felkészítésére is, s ez irányban tettünk is lépéseket. Voltunk Magyarországon továbbképző tanfolyamokon, amelyeknek nagy hasznát vettük. Merem remélni, hogy pár év múltán minőségi javulást érünk majd el az oktatásban. Ami a korszerűsítést illeti, külföldről (Németország, Hollandia) sok segítséget kaptunk, s remélem, ez a jövőben is így lesz. Az iskola épületének javítását talán majd idővel meg tudjuk oldani. Hogy ne menjen teljesen tönkre, a külső homlokzat díszítése, az 1836-ban épült szárny, az udvar, sürgős javításra lenne szükség, de jelenleg nincs rá pénz az államnak. Azt is gondoltuk, hogy átmenetileg kúszónövénnyel futtassuk be a falakat.

– Mit szeretne, mit kívánna az iskolának?

– Ez az iskola nekem az első hazám, s szeretném, ha olyan lenne, mint egy szent hely, ahova azért jön az ember, mert érzelmileg vonzódik hozzá, s mert mindenkit nagygyá nevel: diákokat, tanárokat egyaránt. Különbösen én úgy is szeretem ezt az iskolát, ahogy ma kinéz, de azért még jobban szeretném új köntösben látni. Kívánom, hogy legyen továbbra is ereje fennmaradni, s hogy vonzza magához ezután is az embereket, s nevelje növendékeit továbbra is becsületre és munkára.

– Amikor én ide jártam, nekünk csodálatos tanáraink voltak. Kívánom az itt tanuló diákoknak s az eljövendő időszakban ide kerülő gyerekeknek, hogy hasonló szép emlékekkel és tudással gazdagon távozzanak el ebből a kollégiumból, valamint azt, hogy tanárok, diákok mindannyian együtt dolgozzanak a kollégium felvirágoztatásáért.

Az interjút készítette: PARÁSZKA MÁRIA SZONJA

² (Csak) ebben az iskolában kötelező a vallásoktatáson részt venni az általános iskolai tanulóknak.